

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om retningslinjer for anden runde af EF-initiativet Equal vedrørende tværnationalt samarbejde til fremme af en ny praksis i bekæmpelsen af forskelsbehandling og uligheder af enhver art i forbindelse med arbejdsmarkedet »Fri bevægelighed for gode idéer«

(KOM(2003) 840 endelig)

(2004/C 241/09)

Kommissionen besluttede den 5. januar 2004 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om retningslinjer for anden runde af EF-initiativet Equal vedrørende tværnationalt samarbejde til fremme af en ny praksis i bekæmpelsen af forskelsbehandling og uligheder af enhver art i forbindelse med arbejdsmarkedet »Fri bevægelighed for gode idéer«.

Det forberedende arbejde henvises til EØSU's Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede Sukhdev Sharma til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. maj 2004.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 409. plenarforsamling den 2. og 3. juni 2004, mødet den 2. juni 2004, følgende udtalelse med 185 stemmer for, 1 imod og 9 hverken for eller imod:

1. Meddelelsens indhold

1.1 Meddelelsen har to formål. Den beskriver en række af de foreløbige resultater fra Equal, idet der sættes fokus på de mest lovende nye metoder, der allerede kan indgå i udarbejdelsen af nye fremgangsmåder til bekæmpelse af forskelsbehandling og uligheder på arbejdsmarkedet — »fri bevægelighed for gode idéer«. Den opstiller også rammerne for Equals anden runde, idet den bekræfter principperne og opbygningen og introducerer programmets tekniske aspekter.

1.2 Equals mest synlige succes indtil videre er partnerskabsprincippet, hvis formål er at samle forskellige aktører, der så samarbejder i et udviklingspartnerskab med henblik på at udvikle en integreret fremgangsmåde til håndtering af de multidimensionale problemer.

1.3 Equal indeholder i sin opbygning de vigtigste elementer af god forvaltningsskik, da programmet vedrører tværgående politikker og arbejder på tværs af og går længere end de sædvanlige institutionelle grænser.

1.4 Equal anvender en tematisk fremgangsmåde, og medlemsstaterne er efter høring blevet enige om ikke at ændre på de temaer, der skal behandles i forbindelse med anden runde af Equal.

1.5 For første gang tager Equal i anden runde EU's udvidelse med i betragtning. Følgelig vil der blive satset på støtte til roma-folket og ofrene for menneskehandel inden for samtlige tematiske områder, eftersom disse udfordringer vil trænge sig betydeligt mere på.

1.6 Her giver Equal de nye medlemsstater en god mulighed for at arbejde med de nuværende medlemsstater med henblik på at indkredse god praksis med hensyn til den sociale og erhvervs-mæssige integration af asylansøgere.

1.7 Selvom arbejdet endnu ikke er afsluttet, og det endnu er for tidligt at bekræfte resultaterne, står det allerede klart, at første runde af Equal, der startede i 2001, indeholder en række lovende metoder til bekæmpelse af forskelsbehandling og uligheder. Indsatsen er bl.a. rettet mod følgende områder: handicap og seksuel orientering, fastholdelse af arbejdstagerne længere tid på arbejdsmarkedet, arbejdsløses eller inaktives iværksættermuligheder, indvandreres bidrag til beskæftigelsen og den økonomiske vækst, tiltag til øget tilpasning til arbejdsmarkedet, byggeklodser for strategier vedrørende livslang uddannelse, fjernelse af kønsopdeling i forskellige sektorer og erhverv, ansvarsdeling vedrørende pleje- og husholdningsopgaver, virksomhedernes sociale ansvar, genindslutning til bekæmpelse af udelukkelse samt flere og bedre arbejdspladser inden for den tredje sektor.

1.8 Den tematiske tilgang forbliver uændret, selv om Equal især efter udvidelsen kommer til at stå over for nye udfordringer i anden runde, herunder den diskrimination, som roma-folket udsættes for, og ofre for grænsehandel.

1.9 Samarbejde mellem medlemsstater er et grundlæggende aspekt af Equal og fungerer godt. Det foregår på en række niveauer: fra udviklingspartnerskaber til tematiske netværk.

1.10 Mainstreaming, det vil sige integrationen og indarbejdelsen af nye idéer og metoder i politikker og fremgangsmåder, er en stor udfordring, men for at få størst muligt udbytte af Equal, skal resultaterne, analyseres, evalueres og udbredes for, at der kan opnås resultater såvel i medlemsstaterne som på EU-plan.

1.11 Evalueringen består af to dele: en midtvejsevaluering og en løbende evaluering. Den første skal gennemføres på grundlag af de nationale midtvejsevalueringer, som blev forelagt Kommissionen i december 2003, og evalueringen på EU-plan er blevet forberedt på grundlag af disse. Ingen af de evalueringseksperter, der har deltaget i evalueringen af Equal på EU-plan, foreslår ændringer i programmets overordnede opbygning. De har dog på grundlag af rapporterne fra de nationale evalueringseksperter samt ud fra deres egne analyser og undersøgelser i marken kunnet afdække en række aspekter, der begrænser Equals effektivitet, og der er blevet formuleret et antal anbefalinger til, hvordan effektiviteten kan øges. Efter midtvejsevalueringen fortsætter de nuværende medlemsstater med at udarbejde årlige interimrapporter.

2. Generelle bemærkninger

2.1 Det er positivt, at der er begejstring for princippet om partnerskab (afsnit 3), og at betydningen af at tilskynde til partnerskaber mellem grupper, som ikke tidligere har samarbejdet, anerkendes. Det er en af de vigtigste forudsætninger for Equals succes, og der bør udformes administrative og støttemæssige tiltag, som kan opretholde princippet om partnerskab som højeste prioritet.

2.2 Hensigten med aktion 1 (beskrevet i kapitel 3, fjerde afsnit) er velbegrundet. Forenkling af fremgangsmåder, der gør det muligt at gøre fremskridt i udviklingspartnerskaber vil hjælpe med til at fastholde dynamikken og sikre, at programets succes ikke afhænger for meget på de personer, som oprindeligt tog initiativet.

2.3 Der er et bredt spektrum af partnere involveret i Equal, og det betyder, at deres aktive deltagelse sandsynligvis vil tilskynde til udvikling af god forvaltningsskik. Tilskyndelse til øget medindflydelse — som indgår i Equals principper og opbygning — går forud for god forvaltningsskik, og det ville have været oplagt at understrege dette i afsnit 3.1. Netværk, som er etableret gennem Equal (kapitel 3.1, fjerde afsnit), kan kun videreføres, hvis alle parter får større medindflydelse på andre parter politik og praksis. Det hilses velkommen, at det overvejes at medtage persongrupper, som er direkte udsat for forskelsbehandling, men man må huske på, at gennemførelsen af Equal på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan ofte foregår hierarkisk, hvilket kan øge bureaukratiet og svække deltagernes følelse af, at det er deres program. Især bør der fokuseres på kontrol med finansieringen som en mekanisme, der i mange tilfælde giver medindflydelse.

2.4 Drøftelsen af den europæiske beskæftigelsesstrategi, den sociale integrationsproces, traktaten, Den Europæiske Flygtningefond og andre instrumenter hilses velkommen, da den sætter Equal ind en sammenhæng og gør det muligt for grupper, som normalt ikke beskæftiger sig med EU-foranstaltninger, at sætte sig ind i dette arbejde. Yderligere dokumentation eller informationskilder og referencer kunne anspore sådanne grupper til at udforske emnet. Diskrimination og ulighed er vigtige faktorer, der kan føre til udelukkelse, men det er vigtigt, at grupper og personer, som ikke har erfaring med politisk indflydelse, bliver fortrolige med den administrative side af en forandringsproces. Disse retningslinier kan for nogle grupper blive det første kontaktpunkt.

2.5 Equals satsning på nyskabelse (kapitel 5) ses i lyset af nye metoder for, hvorledes man gennemfører en politik. I forbindelse med vejledning i nyskabelse under Equal (kapitel 11.4, punkt 17) drøftes også nye fremgangsmåder for politikudformning. Man må ikke overse udviklingspartnerskabernes potentiale mht. skabelse af øget medindflydelse på politikudformning og -gennemførelse samt god forvaltningsskik i denne forbindelse.

2.6 Styrkelse af mainstreamingaktiviteterne kan anerkende partnerskabets betydning. Hvis »informationsformidlere« for mulighed for at skabe nye projekter, kan nyskabelse brede sig som ringe i vandet. Det er vigtigt at anerkende, at de personer, som er involveret i den innovationsproces, som udviklingspartnerskaber sætter i gang, ikke nødvendigvis er de rette til at mainstreame resultaterne.

2.7 Evalueringsprocessen tilsiger større fokusering på fastholdelse af job, jobkvalitet og direkte jobskabelse. Det kan kræve nye engagementsfremmende tilgange at få ansatte i SMV, til at deltage i aktiviteter såsom livslang læring og karriereplanlægning for de 30- og 40-årige. Det er vigtigt at arbejde med netværksorganisationer (såsom fagforeninger) og håndtere bureaukratiet på en sådan måde, at så meget af papirarbejdet som muligt centraliseres.

2.8 Det anerkendes, at Equal stiller store bureaukratiske krav til SMV'er og ngo'er, men det samme gør sig gældende for lokale myndigheder, og de nye medlemsstater er allerede bekymrede for forvaltningen af strukturfondene. Administrative problemer for de lokale myndigheder kan meget nemt blive væltet over på SMV- og ngo-partnere og afskrække disse grupper fra at deltage. Hvis der findes løsninger for SMV'er og ngo'er, kan det komme organisationer i hele systemet til gode.

2.9 Initiativets timing er god, hvad angår konteksten for udformningen af EU-foranstaltninger og strategi. Lissabonprocessen skal midtvejsevalueres i juli 2005 og EU's beskæftigelsesstrategi er et nøgleelement heri. Der vil også blive fremlagt forslag til nye strukturfonde i juli 2004 og Kommissionens samholdighedsrapport vil også give lejlighed til at mainstreame Equals resultater.

3. Særlige bemærkninger

3.1 De principper, som Equal bygger på, godtages. De særlige bemærkninger fokuserer derfor mere på tekniske aspekter.

3.2 Equals første runde er dynamikken i nogle programmer blevet bremsset ved overgangen fra aktion 1 (partnerskabsopbygning) til aktion 2 (gennemførelse af arbejdsprogrammet). Der foreslås derfor indført en »bekræftelsesfase«, som vil forenkle godkendelsesproceduren for aktion 2 og sikre, at udgifterne er støtteberettigede i hele overgangsfasen.

3.3 Ved overgangen fra aktion 1 til aktion 2 spiller fastlæggelsen af Udviklingspartnerskabsaftalen med dens sigte, målsætninger og handlingsplan en central rolle. Der er ret store forskelle i den støtte, som forvaltningsmyndighederne yder til udviklingspartnerskaber, som ikke altid fungerer godt. Medlemsstaterne bør lære af hinanden for at finde frem til, hvilken form for støtte, der skal til for at udvikle effektive udviklingspartnerskaber. Kontinuitet er vigtig, og deltagere i partnerskaber bør være bevidste om, at de gennem deres foranstaltninger til fremme af medindflydelse, administrative procedurer og personaleansættelse kan støtte kontinuiteten. Det kan være et særligt problem at fastholde personalet i de nye medlemsstater, hvor de nye muligheder kan medføre større mobilitet.

3.4 Udvikling af tværnationale partnerskaber er en meget nyttig del af Equal. Partnerskaber bør tilskyndes til at være fleksible, til at reagere på og bygge videre på de uundgåelige programændringer, som nyskabelser fører med sig. Et fleksibelt budget er afgørende i denne forbindelse.

3.5 Finansieringsbestemmelserne er de samme for alle strukturfonde, men det bør overvejes nøje, hvilke krav der skal stilles til regnskabsføring og aktivitetsrapportering, for at de administrative byrder ikke skal afskrække dem, som er bedst placeret til at skabe muligheder for øget medindflydelse.

3.6 På grundlag af Kommissionens tidligere erfaringer kan det forventes, at kun 85 % af bevillingerne vil blive brugt. Det foreslås at kræve underudnyttede budgetmidler tilbagebetalt og bruge dem til yderligere mainstreaming. En sådan fremgangsmåde må ikke underminere programmer, som kæmper med finansielle afvigelse eller ændringer ved at kræve urimeligt stor

administration, som går ud over gennemførelsen, eller ved at nedskære finansieringen for tidligt.

3.7 Listen over mainstreamingaktiviteter i kapitel 9, litra a), er ikke udtømmende, men det er særligt vigtigt at anerkende den rolle, som støtte til virksomheder spiller sideløbende med vejledning. Aktører såsom arbejdsmarkedets parter, herunder fagforeninger, er særligt vigtige. Udarbejdelse af forslag under Equals anden runde er også en vigtig del af arbejdet med at bygge videre på resultaterne fra første runde, hvor det er hensigtsmæssigt.

3.8 Mainstreaming er en tilgang eller strategi og skal ikke ses som et mål i sig selv. Mainstreaming tilfører en ekstra værdi, men skal ledsages af ligestillingsinstrumenter såsom den nye lovgivning om ligebehandling eller positive foranstaltninger til fremme af ligestilling. Det er uacceptabelt, at en række medlemsstater endnu ikke har opfyldt direktiverne om ikke-forskelsbehandling gennem indførelse en lovgivning, som kan sikre et fælles ligestillingsniveau i disse lande.

3.9 Meddelelsen udpeger »lige muligheder« som foranstaltninger, for hvilke interessen har været lav (kapitel 10.1, tredje afsnit), og som betragtes i en begrænset eller traditionel forstand (kapitel 10.1, sjette afsnit). Oplysning om de forskellige måder, hvorpå lige muligheder anskues og tackles i medlemsstaterne, ville være til stor hjælp ved udformningen af nye programmer. For eksempel er ulighed mellem kønnene et tematisk område for et lille antal grupper, men de fleste grupper i programmet beskæftiger sig med det.

3.10 Det er ikke kun etableringen af tværnationale partnerskaber, der rammes af de negative konsekvenser af afvigelser i timing og procedurer mellem medlemsstaterne (kapitel 10.1, femte afsnit), som vil blive taget op i anden runde. Udformningen af forvaltnings- og overvågningsprocedurer, timing af aktion 3 og samlet projektvarighed kan variere fra land til land og kan således give problemer i tværnationalt arbejde.

3.11 Udvalgelsesprocedurerne for programmer i anden runde kunne forbedres gennem adgang til rådgivning fra de to ledende medlemsstater for hvert tema, således at forvaltningsmyndighederne kan trække på en vis koordinering mellem medlemsstater.

Bruxelles, den 2. juni 2004

Roger BRIESCH

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg